

18. Handeczeem

Dermatologie

Rijnstate

Neem altijd uw
verzekeringsgegevens
en identiteitsbewijs mee!

Wat is handeczeem?

Eczeem is de term voor huidafwijkingen die gepaard gaan met jeuk, roodheid, kleine bobbeltjes (papels), blaasjes, schilfering en soms vochtafscheiding.

Deze verschijnselen zijn het gevolg van een ontstekingsreactie van de huid.

De ontsteking bij eczeem wordt niet veroorzaakt door bacteriën of schimmels en is dan ook niet besmettelijk. Sommige vormen van eczeem kunnen heel moeilijk te behandelen zijn en langdurig blijven bestaan. Bij de meeste vormen van handeczeem spelen verschillende factoren een rol. Deze factoren kunnen zowel van buitenaf op de huid inwerken als van binnenuit komen.

Hoe ontstaat handeczeem?

Voor handeczeem zijn verschillende oorzaken aan te wijzen:

Irritatie van de huid

Huid-irriterende stoffen en factoren kunnen bij regelmatige en/of langdurige blootstelling handeczeem veroorzaken of verergeren. Dit eczeem noemt men dan irritatief contacteczeem of ortho-ergisch contacteczeem. Huidirriterende stoffen en factoren zijn:

- Overmatig contact met water. Dit doet zich vooral voor bij de “natte beroepen”: huishoudelijk werk, kappersvak, verzorgende sector (ziekenverzorging, verpleging, bejaardenhulp), schoonmaak, horeca, bakkerij, detailhandel (groentewinkel, viswinkel en slagerij), tuinderij en veeteelt, bloemisterij, enzovoort.
- Zeep, schoonmaakmiddelen en (af)wasmiddelen. Deze middelen verwijderen het vet van bijvoorbeeld vuile borden maar ook het natuurlijke vetlaagje op de huid.
- Sappen van groenten (onder andere ui, prei, witlof, andijvie en aardappels), van fruit (vooral sinaasappel, grapefruit, verse ananas en kiwi) en van vlees, vis en schaaldieren.
- Organische oplosmiddelen zoals terpentijn, wasbenzine, vlekkenwater, remolie, enzovoort.

- Droge, te warme of juist te koude lucht kan een belasting voor de huid zijn.
- Mechanische factoren kunnen de huid beschadigen zoals wrijving en schuren (bijvoorbeeld bij sleutelen aan auto's en motoren, of in de tuin werken).

Allergisch contacteczeem

Contactallergenen zijn stoffen die allergie veroorzaken door direct contact met de huid. Dit heet allergisch contacteczeem. Meestal gaat het om beroepsstoffen zoals chromaat in cement, epoxyhars in tweecomponentenlijm, natuurlijke stoffen in snijbloemen (chrysant en alstroemeria), haarverf en permanentvloeistof (kapper), rubber (gezondheidszorg), enzovoort. (zie hiervoor ook de folder 'Contacteczeem').

Constitutioneel eczeem

Ook kan er een samenhang zijn met constitutioneel eczeem. Dit eczeem komt vooral op de kinderleeftijd voor (zie ook de folder 'Constitutioneel eczeem'). Mensen met deze aangeboren aanleg voor eczeem kunnen gemakkelijker op latere leeftijd een handeczeem ontwikkelen. Deze vorm van handeczeem is ook gevoelig voor stressfactoren.

Blaasjeseczeem, ofwel dyshidrotisch of acrovesiculeus eczeem

Dit is een bijzondere vorm van handeczeem, die gekenmerkt wordt door blaasjes en soms zelfs grote blaren in de handpalmen en/of aan de zijkanten van de vingers. Deze vorm van eczeem is soms het gevolg van een schimmelinfectie aan de voeten. Heel vaak wordt geen duidelijke oorzaak gevonden.

Wat zijn de verschijnselen?

Handeczeem kan acuut (plotseling) optreden of chronisch (langdurig) aanwezig zijn. Acuut eczeem kenmerkt zich door roodheid, zwelling, bultjes, blaasjes en soms vocht dat uit de huid komt. De blaasjes drogen uiteindelijk in tot schilfers en korstjes; de huid vervelt en de roodheid neemt af.

Bij een chronisch eczeem is de roodheid meestal niet zo heftig, staat de schilfering op de voorgrond en is de huid wat verdikt. De huidlijnen worden grover dan normaal. In de stugge en/of droge huid kunnen kloven ontstaan, die pijn veroorzaken. Omdat handeczeem gewoonlijk jeukt, zijn er zowel in de acute- als in de chronische fase vaak zichtbare gevolgen van wrijven en krabben, dat wil zeggen wondjes, korstjes en vergroving van de huid. Een ander kenmerk van handeczeem is dat vele van de hierboven genoemde verschijnselen naast en na elkaar kunnen optreden.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Handeczeem wordt door de dermatoloog gemakkelijk herkend aan de typische, uiterlijke kenmerken. U krijgt vragen over huidbelastende factoren in uw beroep, in het huishoudelijk werk en in eventuele hobby's ('Waarmee komt u allemaal in contact?'). Soms is overleg met uw bedrijfsarts noodzakelijk. Ook is het van belang te weten of u zelf, of iemand in de familie, eczeem heeft of in het verleden heeft gehad (constitutioneel eczeem). Vooral als het handeczeem samenhangt met het beroep wordt vaak onderzoek (zogenoemde plakproeven) gedaan naar een eventuele contactallergie.

De te testen stoffen worden met pleisters op de rug geplakt en 2 dagen later weer verwijderd. Na 48 uur en 72 uur wordt de reactie van de huid op uw rug beoordeeld. Als een van de stoffen ter plaatse een eczeemreactie heeft veroorzaakt, is sprake van een allergie voor die stof.

Wat is de behandeling?

De behandeling bestaat uit twee gedeeltes:

Medicamenteuze behandeling

Meestal gaat het hierbij om crèmes en zalven die corticosteroiden bevatten (Zie ook de folder 'Corticosteroiden voor de huid'). Soms wordt gebruikgemaakt van teerzalven. Sinds enkele jaren worden ook tacrolimus zalf en pimecrolimus crème gebruikt bij de behandeling van eczeem. Ook behandeling met ultraviolet licht (UVB of PUVA) is mogelijk. Bij zeer ernstig of hardnekkig handeczeem kan een korte kuur met corticosteroiden in tabletvorm (predniso(lo)n) uitkomst bieden. Wanneer het handeczeem uitgebreid bacterieel is geïnfecteerd, is soms een antibioticumkuur nodig.

Naast bovengenoemde behandelingen krijgt u meestal ook een neutrale crème of zalf voorgeschreven. Dit is om de huid fettig en soepel te houden. Het is van belang deze neutrale crème of zalf regelmatig op de handen te smeren. Doe dit zowel op het werk als thuis en in ieder geval steeds na het handen wassen. Deze neutrale crèmes en zalven mag u onbeperkt smeren.

Vermijd zoveel mogelijk het contact met zowel huid-irriterende stoffen als de stoffen waarvoor u allergisch bent. Dit geldt niet alleen voor het werk, maar ook voor uw privésituatie. Als veelvuldig contact met water en schoonmaakmiddelen onvermijdelijk is, draagt u dan plastic (vinyl- of PVC-) handschoenen.

Het meest aantrekkelijk zijn vinylhandschoenen met een katoenen binnenbekleding om transpiratie tegen te gaan. Bij contact met chemische stoffen hebben nitrilhandschoenen de voorkeur, omdat deze handschoenen vrijwel geen chemicaliën doorlaten. Wanneer het eczeem door het werk veroorzaakt wordt, moet er overleg plaatsvinden met uw bedrijfsarts en bedrijfsleiding om na te gaan hoe contact met irriterende of allergieveroorzakende stoffen vermeden kan worden. Soms zult u als werknemer in het bedrijf ander werk moeten gaan doen; een enkele keer is

beroepsverandering (omscholing) de enige oplossing. Voor jonge mensen met handeczeem of constitutioneel eczeem in het verleden is het van groot belang een goede beroepskeuze te maken en bij voorkeur geen 'nat' beroep te kiezen.

Wat kunt u zelf doen?

Het is van belang de huid met zachtheid te behandelen. Wassen met water en zeep is niet te vermijden, maar doe het met mate en gebruik zoveel mogelijk huidvriendelijke zeep. Gebruik geen zeep met een schuurmiddel erin. Probeer bij het wassen zoveel mogelijk alleen de binnenkant van uw handen in te zepen. Spoel de handen goed af en dep ze droog, bij voorkeur met een droge schone handdoek. Maak bij het afwassen bij voorkeur gebruik van handschoenen of een afwasmachine. Gebruik regelmatig een neutrale verzorgende crème of zalf.

Ook wrijven en krabben kunnen het eczeem verergeren of opnieuw doen ontstaan. Vanwege de jeuk is het vermijden ervan bij handeczeem niet altijd even eenvoudig. Probeer uw nagels zo kort mogelijk te houden.

Het is verstandig geen ringen te dragen. Hierdoor vermijdt u irritatie van stoffen die zich onder de ring ophopen.

Bij schraal weer (koud, droog en winderig) kan het eczeem verergeren. Gebruik dus tijdig warme handschoenen en een verzorgende crème of zalf om de huid vet te houden.

Wat zijn de vooruitzichten?

Handeczeem heeft de naam hardnekkig en langdurig en soms levenslang te zijn. Wanneer u echter in staat bent om contact met huid-irriterende stoffen en eventuele allergenen consequent te vermijden, neemt het eczeem dikwijls sterk af of verdwijnt. De kans dat het handeczeem terugkomt, blijft altijd aanwezig.

Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met onze polikliniek Dermatologie.

Telefoonnummers

Polikliniek Dermatologie Rijnstate Velp: 088-005 5170

Polikliniek Dermatologie Rijnstate Zevenaar: 088-005 9683

Bij Rijnstate kunt u telefonisch en voor de meeste specialismen via www.rijnstate.nl uw afspraak maken.

Rijnstate,
uw ziekenhuis in de
regio Arnhem, Rheden
en De Liemers.

 @rijnstate

 facebook.com/rijnstate

Rijnstate

Postbus 9555

6800 TA Arnhem

T 088 - 005 8888

E info@rijnstate.nl

www.rijnstate.nl